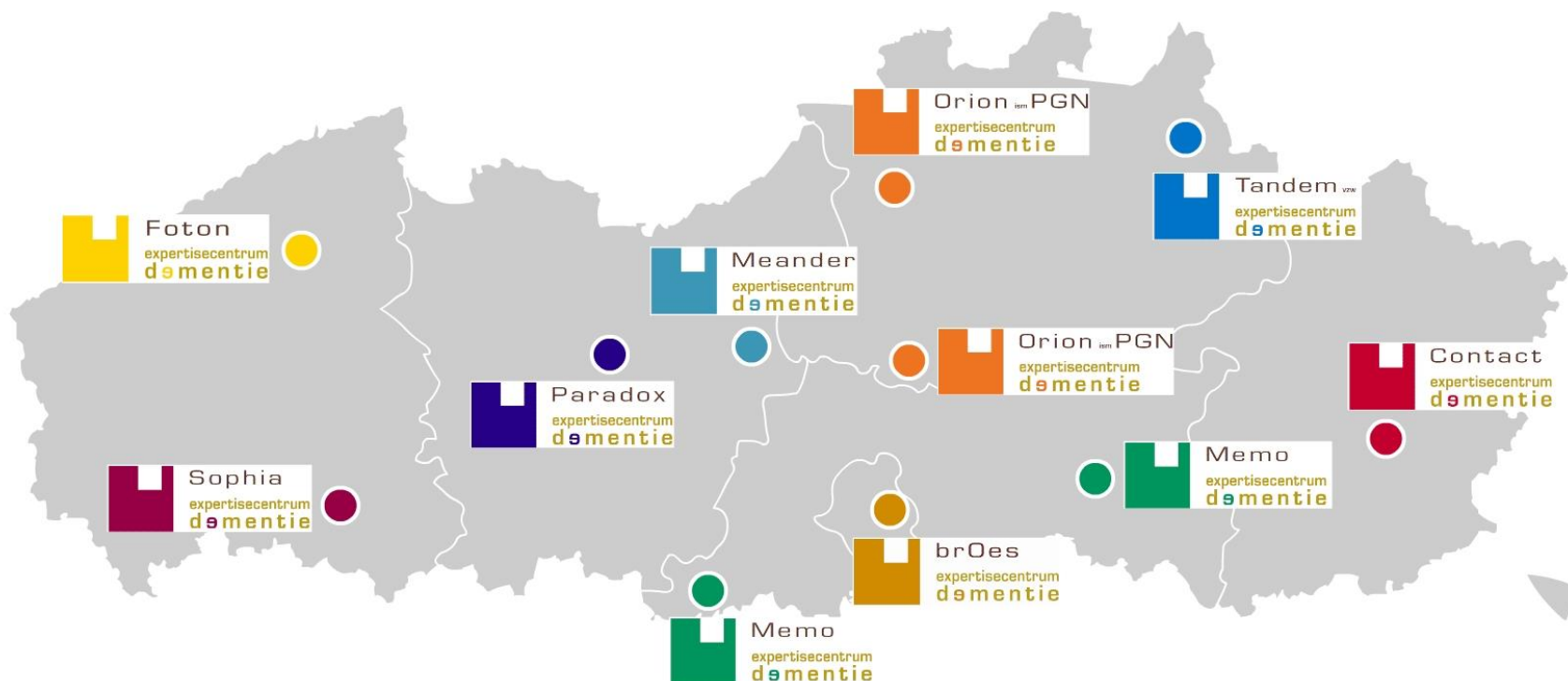

Omgaan met dementie

BELNUC – 16 11 2024

Sophie Vermeersch
Expertisecentrum Dementie Vlaams-Brabant

Focus in de zorgrelatie

Programma

- Dementie
definitie, symptomen, vormen
prevalentie
- De benadering van een persoon met dementie
sleutels tot begrip & goede communicatie
- Communiceren personen met dementie
communicatie- en omgangstips

Wat is dementie?

...is een **verzamelnaam** voor ruim 50 ziektes die leiden tot een geleidelijke achteruitgang van het geestelijk functioneren.

ziekte van Alzheimer, vasculaire dementie, frontotemporale dementie en Lewy body dementie, dementie na infectie (vb. Herpes, IVF), Korsakov, Creutzfeldt- Jacob, Parkinson-dementie ...

...is een **syndroom** waarbij een verzameling van symptomen steeds gezamenlijk voorkomen.

Een specifiek combinatie van symptomen zijn meer passend bij het ene of andere **type van dementie**.

Wat is dementie?

... is een **chronische** ziektebeeld, die **progressief en irreversibel** verloopt naar een eindstadium.

De **degeneratie van het centraal zenuwstelsel** leidt tot een ernstige uitval van het **dagelijks functioneren** van een individu. Uiteindelijk zal dementie, meestal indirect, tot de dood leiden.

Wat is dementie?

... kernsymptomen

DSM-IV

- Ontwikkelen van cognitieve stoornissen: waarbij zowel geheugenstoornissen als tenminste 1 van de volgende 4 stoornissen optreden:
 - afasie
 - apraxie
 - agnosie
 - executief functioneren
- verslechtering ten opzichte van vroeger functioneren
- verstoring in het sociaal of beroepsmatig functioneren
- niet uitsluitend tijdens delirante toestand of een andere klinische ziekte

DSM V 'major neurocognitive disorder'

Dementie is ...

Herken jij de signalen van dementie?

Geheugenproblemen

Taalproblemen

Vergissingen in tijd en plaats

Moeilijkheden met dagelijkse handelingen

Herkenningsstoornissen

Veranderingen in gedrag en karakter

Dementie is ...

Herken jij de signalen van dementie?

Spullen kwijtraken

Onrust

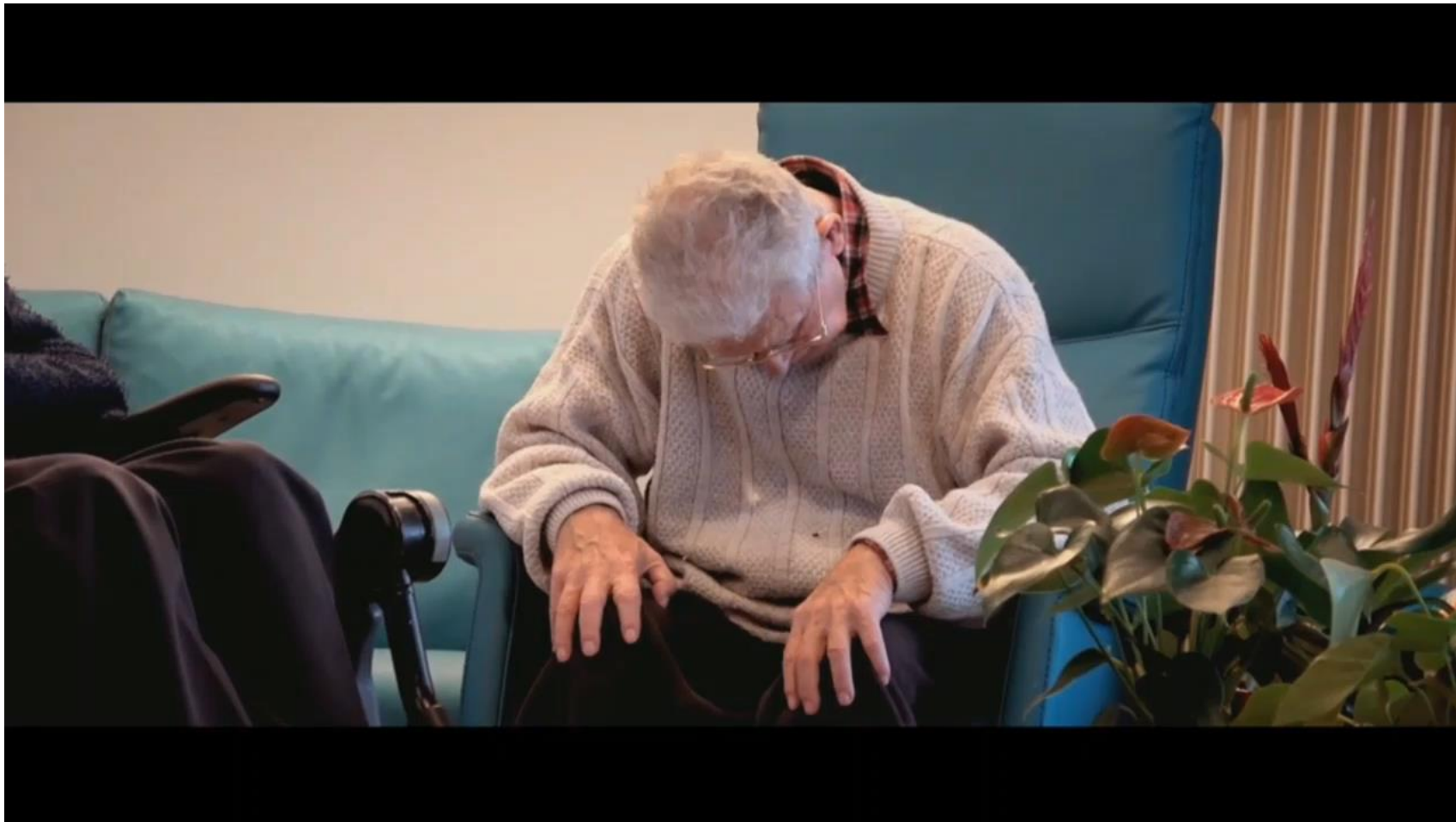
Visuele problemen

Verminderd
beoordelingsvermogen

Terugtrekken uit sociale
activiteiten

Wat is dementie?

Filmpje 'Voor ik het vergeet'

Wat is dementie?

...meer dan alleen vergeten

De diagnose wordt gesteld obv symptomen die te maken hebben met cognitieve beperkingen.

Gedrags- en stemmingsproblemen (bv onrust, achterdocht, agressie, depressie):

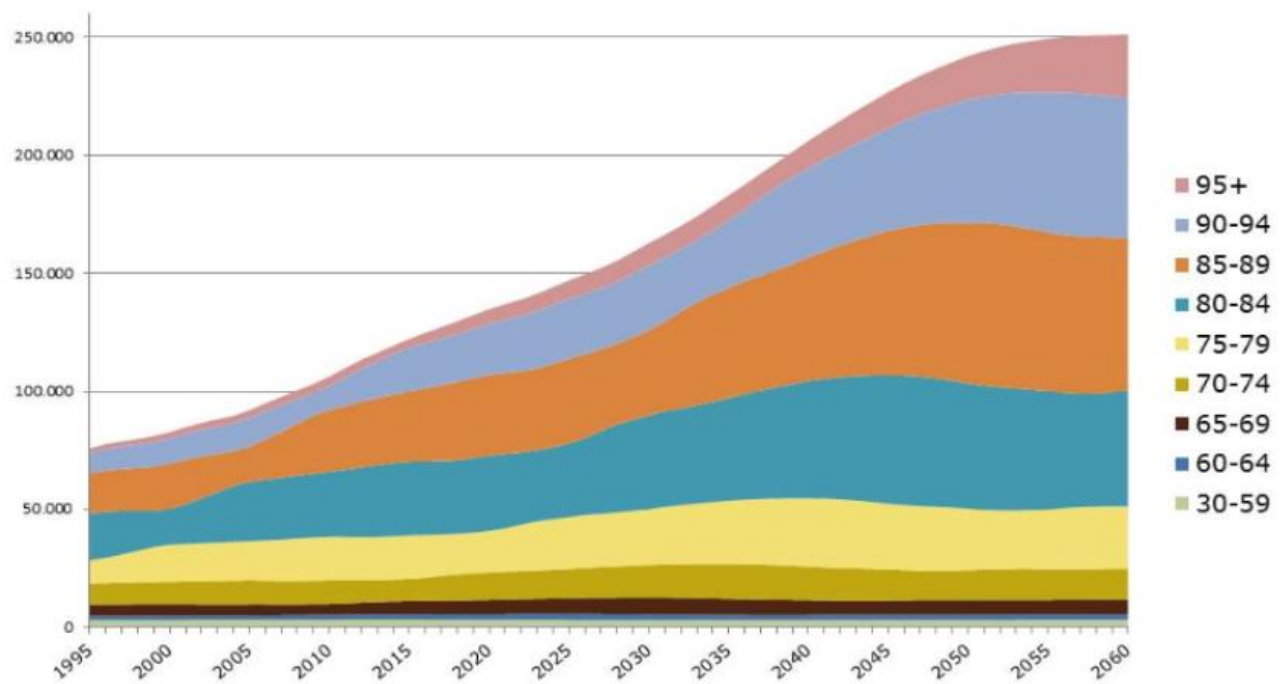
- gevolg van hersenschade
- als copingmechanisme

Wat is dementie?

...prevalentie

Het aantal mensen met dementie verdubbelt tegen 2070

Aantal personen met dementie in het Vlaamse Gewest
2015-2060

Wat is dementie?

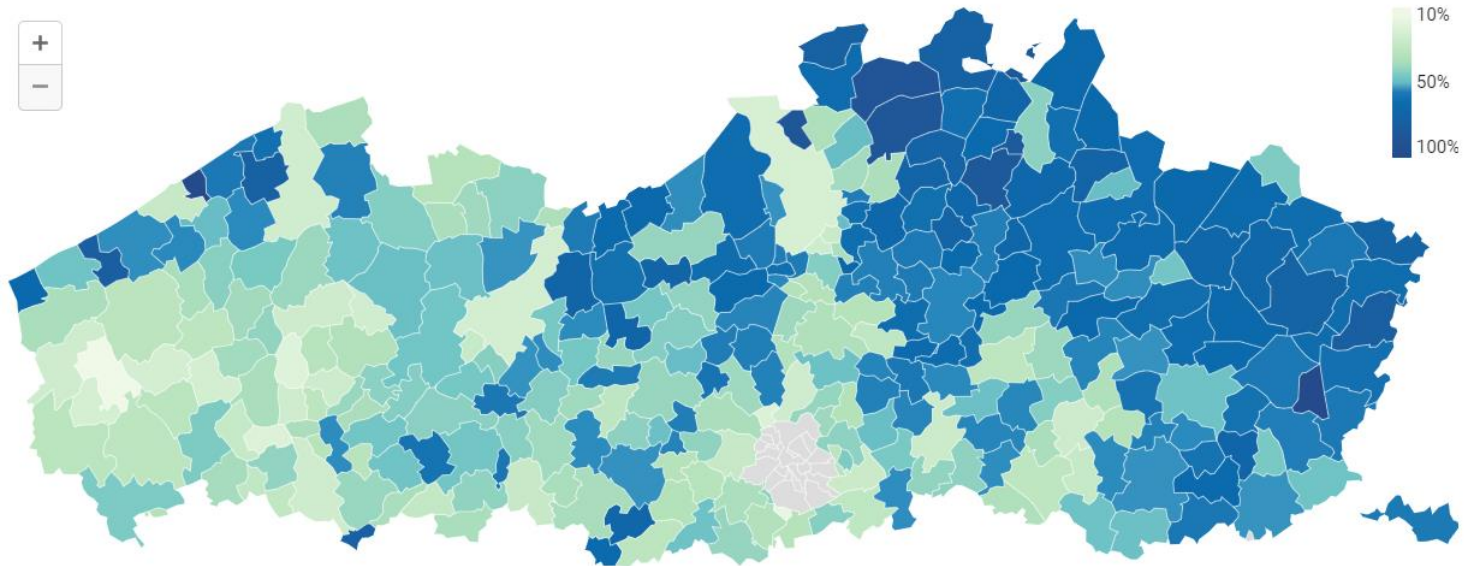
...prevalentie

Het aantal mensen met dementie verdubbelt tegen 2070

- Aantal in Vlaanderen zal verdubbelen:
 - 2020: 140.000
 - 2030: 162.000
 - 2040: 206.000
 - 2070: 280.000
- Aantal wereldwijd zal verdriedubbelen:
 - 2010: 35,6 miljoen
 - 2050: 115 miljoen

Wat is dementie?

% toename aantal personen met dementie, 2040 t.o.v. 2020

De benadering van een persoon met dementie

Beleving bij dementie

- zitten vaak in ongekende, niet vertrouwde situaties
- beoordelen bepaalde handelingen / situaties anders
- versterking van bepaalde persoonlijkheidstrekken
- normen vallen weg
- cognitieve beperkingen (desoriëntatie, geheugen, ...)

Beleving bij dementie

Het is belangrijk om de belevingswereld van de persoon met dementie te kennen & ons in te leven

- Begrijpen van het gedrag dat de persoon stelt.
- Leren omgaan met het gedrag dat de persoon stelt, vaardigheden ontwikkelen.
- De omgang wordt zinvoller ervaren !

Een dementievriendelijke omgeving

Welke omgeving hebben mensen met dementie nodig?	Wat typeert jullie omgeving meestal?
• Rustig • Overzichtelijk • Herkenbaar, vertrouwd • Nodige aanpassingstijd, temporiserend • Stimulerend • Toegang tot buiten, natuur • Aanwezigheid van mantelzorgers	• Grote bedrijvigheid, soms druk • Ongezellig • Veel sensorische prikkels (licht, geluid, geur) • Te veel informatie of te veel keuzes • Te veel toon of complex • Te weinig toegang tot buiten • Oncomfortabele plaats voor

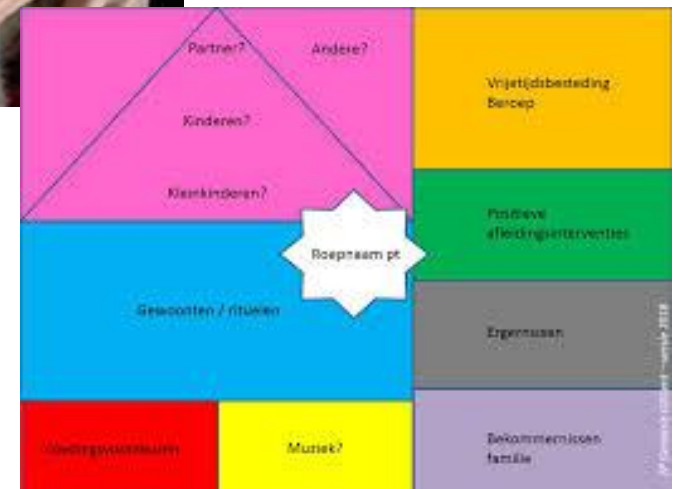
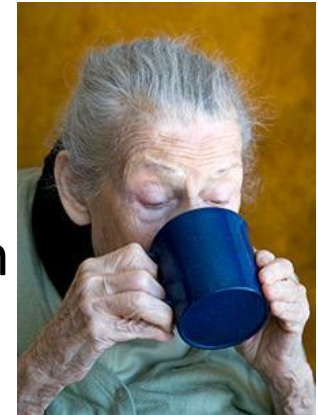
Een dementievriendelijke omgeving

- Vermijdt onnodige acties, transfers, ruimtes
- Biedt de juiste (hoeveelheid) prikkels aan
- Maak de inrichting zo huiselijk mogelijk
- Stimuleer oriëntatie in tijd en ruimte
- Breng vrijheidsbeperkende maatregelen zo subtiel mogelijk aan

Een dementievriendelijke omgeving

- Ga aan de slag met persoonsgerichte informatie
- Laat de persoon belangrijke objecten meenemen
- Bij onrust of angst kan een mantelzorger helpend zijn
- Zorg voor afgestemde communicatie en warme zorg

Goed omgaan met personen met dementie

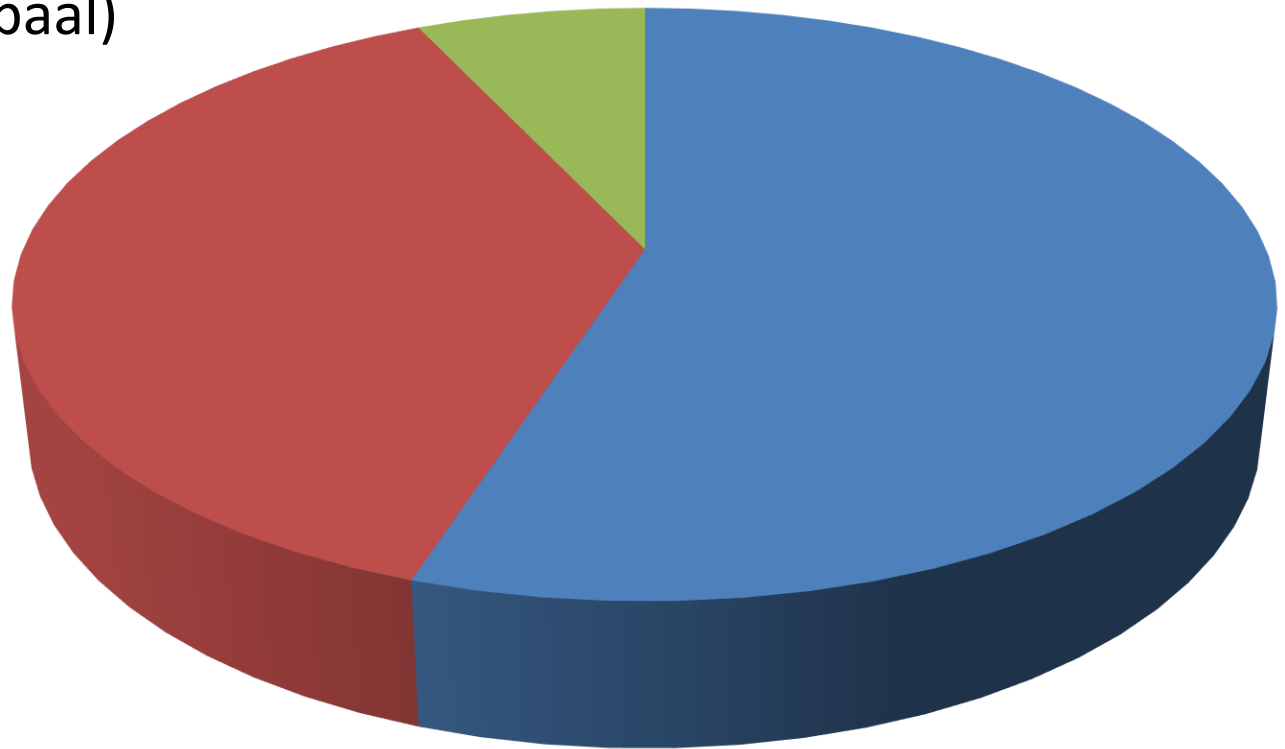
Zinvolle communicatie

Wordt bepaald door 3 componenten:

Woorden (verbaal)

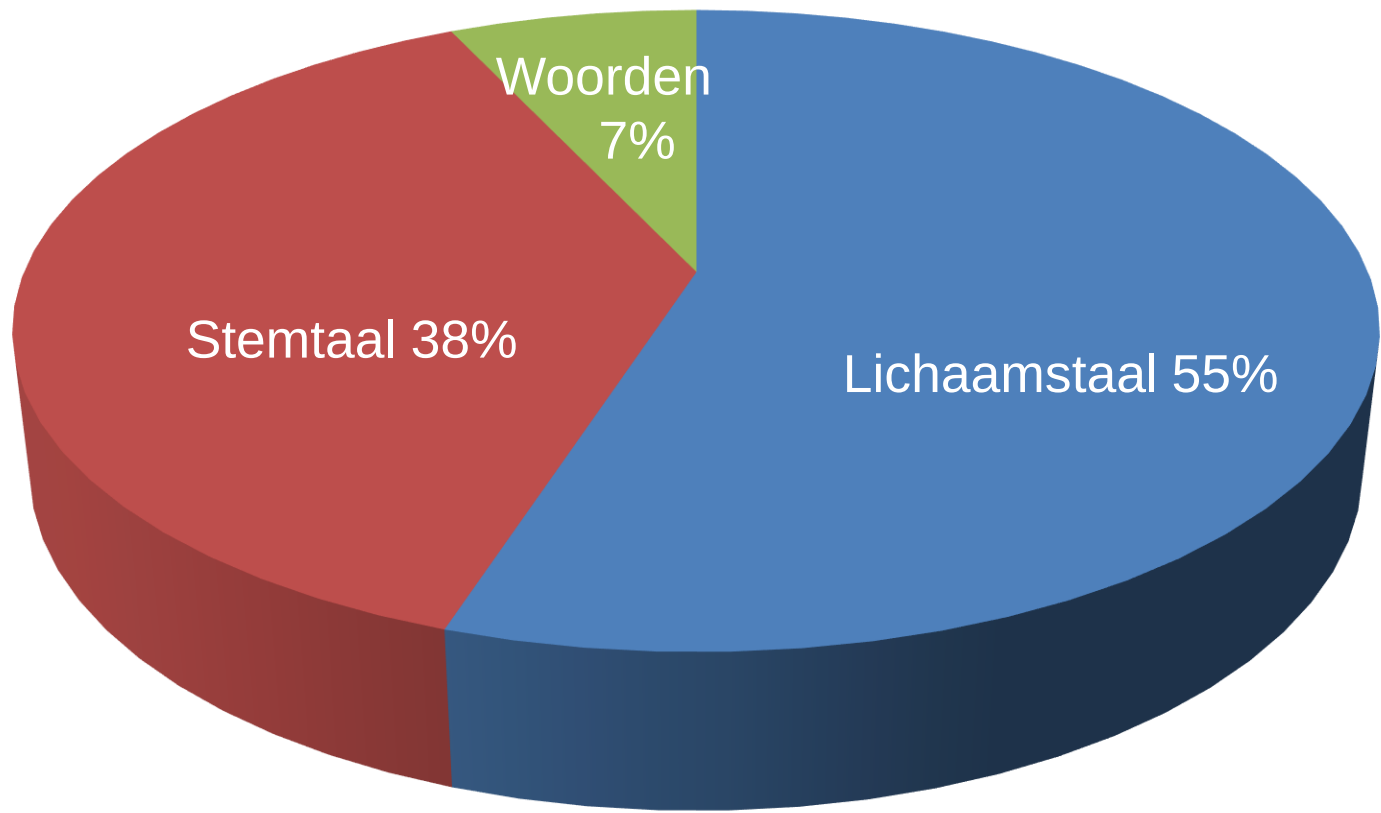
Lichaamstaal (non-verbaal)

Stem (non-verbaal)

Zinvolle communicatie

Niet wat je zegt maar hoe je iets zegt, primeert!

Zinvolle communicatie

Stelling:

Een persoon met dementie vertelt een verhaal dat niet kan kloppen. Ik corrigeer deze persoon.

AKKOORD of NIET AKKOORD?

Zinvolle communicatie

Beginfase van dementie: soms is realiteitsoriëntering mogelijk, tenzij te confronterend.

Daarna: meegaan in de beleving.

- Confrontatie met beperkingen – maakt ongelukkig
- Reageert vaak met boosheid, weerstand, conflict
- Het waarheidsgehalte < (plezier)beleving.

Ga dus geen discussie aan → Laat de inhoud los →
Benoem wat je ziet → Benoem de gevoelens die er achterzitten.

Communicatie en omgang

Rik?
- Ik heb...

Goed omgaan met mensen met dementie

Geruststellen

Oogcontact

Even meedenken

Dankjewel

Communicatietips

Neem iemand met dementie serieus

In zijn waarde laten

Stel jezelf voor

Spreek in korte zinnen

Stel één vraag per keer, geen 'quiz'

Wacht even tot je reactie krijgt

Communicatietips

Stel iemand met dementie gerust

Maak oogcontact

Vraag toestemming voordat je handelt
"Vind je het goed als ..."

Geef complimentjes

Wat doe je beter niet?

Corrigeren of
tegenspreken

Te luid praten of
fluisteren

Je vrolijker
gedragen dan
dat je jou voelt

Communicatie en omgang

Blijf de persoon achter de ziekte zien

- Behandel de persoon als een volwassene
- Betuttel niet – geen verkleinwoorden
- Betrek de persoon zoveel mogelijk bij beslissingen
- Spreek niet over het hoofd heen
- Praat niet harder dan nodig is

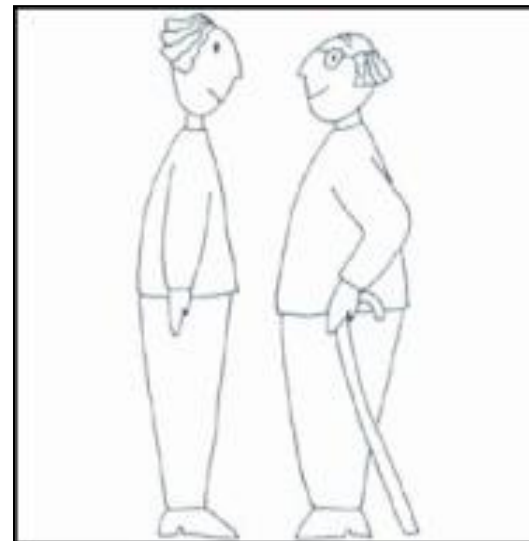
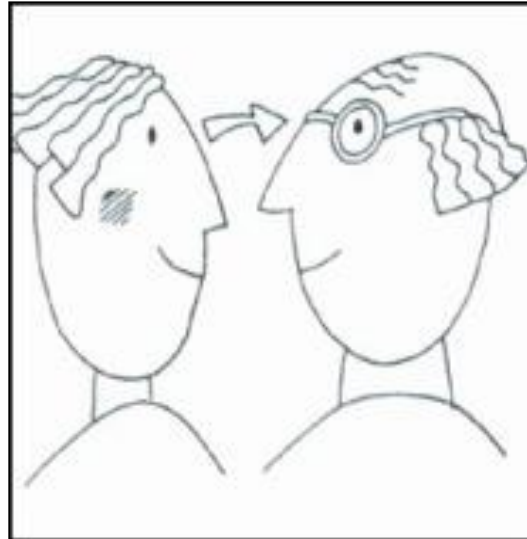
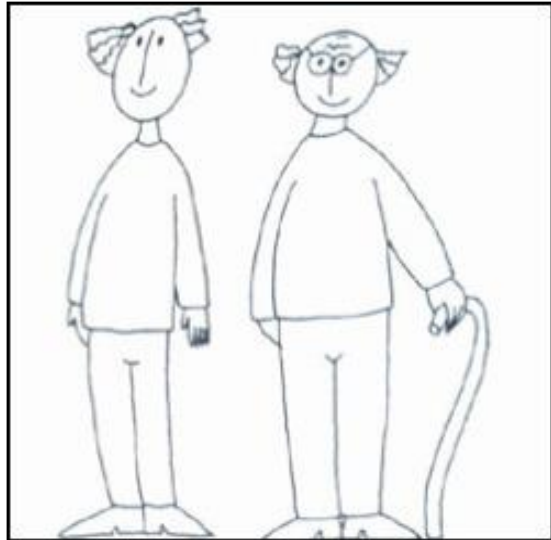

Communicatie en omgang

Non-verbale communicatie

- Woorden met gebaren ondersteunen (aanwijzen, dingen tonen)
- Het tempo waarin we spreken
- De klank van onze stem
- De toon waarop je iets zegt
- **Niet wat maar hoe we iets zeggen is bepalend**

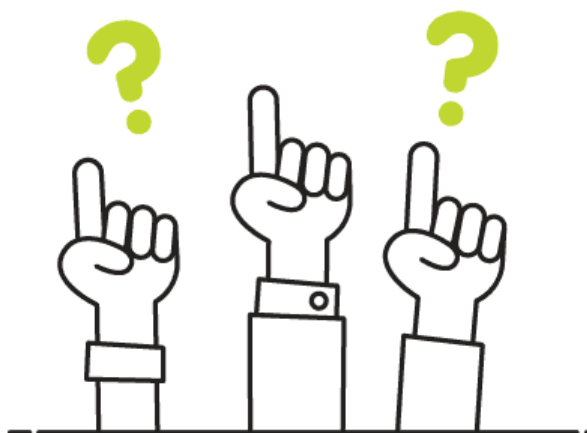
Nonverbale communicatie

Vergeet dementie, onthou MENS

Vragen

Rol expertisecentra dementie

Doorverwijsfunctie

- diagnose
- zorgvragen
- info en advies

Materialen

- Documentatiecentrum
- Dementiewijzer (3 euro)
- Dementierugzak

Website: www.dementie.be/memo

- ▶ ECD Memo
- ▶ Contact
- ▶ Dementiewijzer
- ▶ Houvast document
- ▶ Documentatiecentrum
- ▶ Vorming
- ▶ Praatcafés
- ▶ Jongdementie
- ▶ Projecten
- ▶ Overlegplatform Dementie
- ▶ Links
- ▶ Vacature

Gratis live webinar

Omgaan met veranderend gedrag en emoties bij jonge mensen met dementie

Gratis live webinar

Dinsdag 23 februari 2021: **Omgaan met veranderend gedrag en emoties bij jonge mensen met dementie**, online lezing door Dr. Christian Bakker, gezondheidszorgpsycholoog.
*** VOLZET ***

Actueel

Aanbod voorjaar 2021

VORMING Basis terugkomdagen voor referentiepersonen dementie, Thema-avonden in samenwerking met PANAL vzw, Minisymposium Lewy Body dementie, ... coronaproof georganiseerd of digitaal aangeboden indien nodig.

[Lees verder >](#)

Vacature

februari 2021						
ma	di	wo	do	vr	za	zo
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
4 Mar 14u00 - 17u00						

Regionaal expertisecentrum dementie Memo | [e-mail](#) | Zorgregio **Leuven** | t: 016 50 29 06 | Zorgregio **Halle-Vilvoorde** | t: 02 398 00 18 | [disclaimer](#) | [klachten](#)

100%

Handige tools Magazine

Dementie

als je ermee te maken krijgt

Handige tools

<http://www.dementie.vlaanderen>

Alzheimer Liga Vlaanderen

Een patiënten- en vrijwilligersorganisatie van, voor en door familieleden en mantelzorgers van personen met dementie.

Expertisecentra dementie

De expertisecentra bieden informatie en ondersteuning aan professionals en iedereen die geconfronteerd wordt met dementie.

Stichting Alzheimer Onderzoek

Wetenschappelijk onderzoek naar de oorzaken en mogelijke behandelingsmethoden van de ziekte van Alzheimer en aanverwante hersenziekten.

Documentatiecentrum dementie

In het Vlaams documentatiecentrum dementie vindt u boeken, jeugdboeken, artikels, brochures, ... Voor mensen met beginnende dementie (en iedereen in hun omgeving).

Jongdementie

Informatie, advies en hulp voor iedereen die specifiek in aanraking komt met dementie op jonge leeftijd.

SaniMemorix

Campagnewebsite van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen i.s.m. de Vlaamse overheid, Alzheimer Liga Vlaanderen, Vlaams ApothekersNetwerk en Vlaams Instituut GezondLeven over preventie en het verminderen van het risico op dementie.

Handige tools

<http://www.omgaanmetdementie.be>

1. Er is iets niet pluis

2. Wat is er aan de hand?

3. Het krijgt een naam

4. 100 000 vragen en gevoelens

5. Wat nu?

6. Gedeelde zorg

VERHALEN

HULPVERLENING

INFO EN OMGANGSTIPS

OMGANGSTIPS

BIJ WIE KAN JE TERECHT

EXTRA BEELDMATERIAAL

LEES- EN INFORMATIETIPS

Waar vind ik hulp? [Klik hier](#)

0800 15 225 info@omgaanmetdementie.be www.dementie.vlaanderen

In samenwerking met de regionale expertisecentra dementie, het Vlaams Apothekersnetwerk, de Algemene Pharmaceutische Bond

Meer info

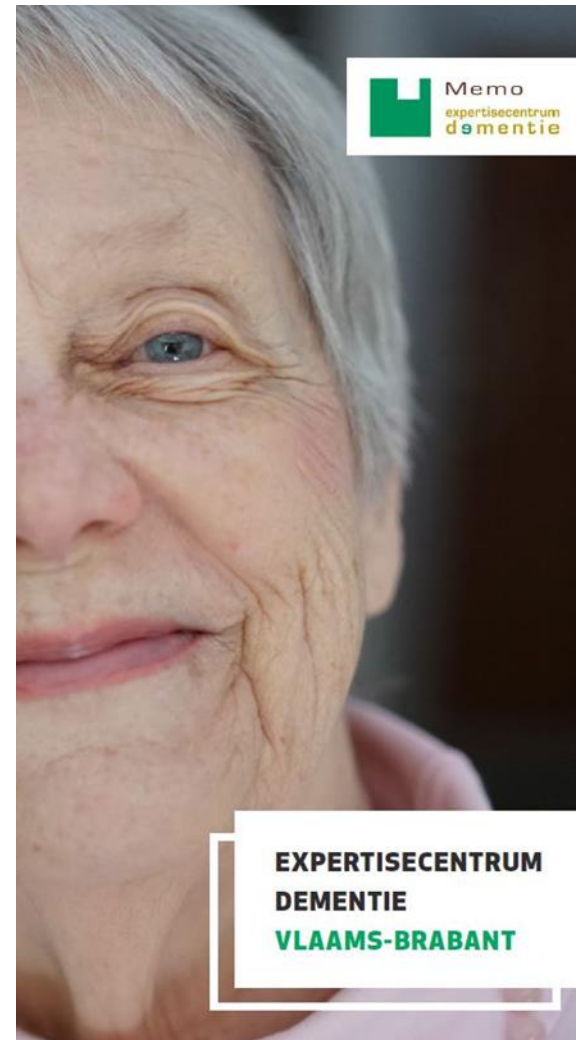
www.dementie.vlaanderen

www.onthoumens.be

www.jongdementie.info

www.dementie.be/memo
memo@dementie.be

016 50 29 06
02 344 44 40

**Dank je wel
voor jouw inzet,
toewijding en aandacht!**

Samen dementievriendelijk